

Lausuntopyyntö asiakasseteliä, henkilökohtaista budjettia ja suun terveydenhuollon yksikössä tuotettavia suun terveydenhuollon suoran valinnan palveluja koskevia asiakirjamalleja

Viite: STM091:00/2017, STM/3421/2017

Lausunto koskee Sote-keskuksen palvelukuvausmallia

Palvelukuvausmallissa toiminta- ja työkyvyn sekä kuntoutustarpeen arviointi on määrittely olennaiseksi osaksi sote-keskusten palveluita. Tämä on hyvä lähtökohta ja edistää kuntoutuspalveluiden yhteiskunnallisia ja yksilötason hyötyjä. Toimintaterapeuttiliitto pitää positiivisena ja tervetulleena uudistuksena sitä, että sote-keskuksissa voi olla terapeuttien suoravastaanottoja ja matalan kynnyksen terapiapalveluita. Tämä edistää kuntoutuspalveluiden oikea-aikaisuutta, ennaltaehkäisee toimintakyvyn ongelmien pitkittymistä ja monimutkaistumista sekä korostaa kuntoutujan omaa motivaatiota kuntoutukseen.

Palvelukuvauksessa painottuu lääketieteellinen näkökulma. Kuntoutus on toimintakykylähtöistä ja tuloksellisen kuntoutuksen perusta on toimintakyvyn kokonaisvaltainen arviointi. Toimintaterapeuttiliitto esittää, että palvelukuvaukseen lisätään, että sote-keskusten kuntoutuspalveluiden lähtökohtana tulee olla laajasti käytetty, maailman terveysjärjestö WHO:n yleiskokouksen hyväksymä Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus, International Classification of Functioning, Disability and Health eli ICF-luokitus.

ICF-luokituksen käyttö ohjaa huomioimaan kuntoutuksen toimintakykylähtöisyyden, auttaa tunnistamaan kuntoutuksen alan ammattien ydinosaamisen ja kuntoutuspalveluiden moniammatillisuuden. Se myös auttaa huomioimaan toimintakyvyn laajuuden, joka nyt on palvelukuvausmallissa puutteellinen ja painottuu fyysiseen toimintakykyyn. On suositeltavaa, että palvelukuvausmallissa mainitaan myös ICF-luokituksen mukaiset muut toimintakyvyn osa-alueet kuten yhteiskuntaan osallistumisen, kommunikaatiotaidot ja sosiaaliset taidot.

Toimintaterapeuttien tekemä kuntoutustarpeen arviointi voi kohdentua kaikille ICF-luokituksen alueille. Toimintaterapiassa ensisijaisena kiinnostuksen kohteena ja asiantuntemuksen alueena on yksilön, ympäristön ja toiminnan välinen vuorovaikutus eli toiminnallisuus, mikä on käsitteellisesti lähellä ICF-luokituksen osallistuminen-käsitettä. Toimintaterapiassa osallistumiseen nähdään vaikuttavan keskeisesti asiakkaan antamat yksilölliset merkitykset toiminnalle. Toimintaterapian teoreettisten mallien, esimerkiksi Model of Human Occupation, Canadian Model of Occupation Performance ja Occupational Performance Model (Australia), käsitteitä on sillattu ICF-luokitukseen. Tämän kautta toimintaterapeutit tuovat toiminnan näkökulman moniammatilliseen toimintakyvyn arviointiin ja kuntoutuspalveluihin.

15.6.2018

Kristina Holmberg
puheenjohtaja
kristina.holmberg@toimintaterapeuttiliitto.fi
040 759 5588